

Juridiska avdelningen

31.10.2002

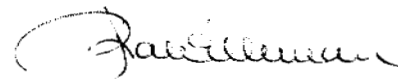
Till arbetspensionsanstalterna

**JUSTERING AV ARBETSPENSIONERNA TILL FÖLJD AV SAMORDNINGEN
AV ARBETSPENSIONEN OCH FOLKPENSIONEN**

I detta cirkulär ges anvisningar om hur pensionsanstalterna skall förfara vid tillämpningen av lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002).

Lagtexten ingår som bilaga till cirkulär A 25/2002 (endast på finska) och regeringens proposition (RP 62/2002 rd) som bilaga till cirkulär A 15/2002.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Helena Tapio
Pia Wilkman

Juridiska avdelningen

31.10.2002

Cirkulärets beredningsgrupp:

Riitta Kaaja	LEL Arbetspensionskassan
Kari Kankainen	Statskontoret
Sari Kyngäs pj.	Pensionsskyddscentralen
Helena Luoma	Kommunernas pensionsförsäkring
Ulla Turunen	Varma-Sampo
Seija Vehkonen siht.	Pensionsskyddscentralen

I beredningen har också deltagit:

Keijo Kaartinen	Pensionsskyddscentralen
Jukka Lampi	Pensionsskyddscentralen
Anneli Pohjola	Pensionsskyddscentralen
Katri Raatikainen	Pensionsskyddscentralen

Juridiska avdelningen

31.10.2002

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
2	JUSTERINGSFÖRFARANDET I HUVUDDRAG	6
3	LAGENS TILLÄMPNINGSSOMRÅDE	7
3.1	Den privata sektorns arbetspensionslagar	7
3.1.1	Tilläggs pensionsordningar inom den privata sektorn	7
3.2	Den offentliga sektorns arbetspensionslagar	8
3.2.1	Tilläggs pensionskyddet inom den offentliga sektorn	9
3.3	Privata och offentliga sektorns pensioner som inte omfattas av justeringen (4 §1 mom.)	9
3.4	Villkor för att få en förhöjning	9
	Pensionen har börjat under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 (3 § 1 punkten)	9
	Samordning enligt de bestämmelser som gällde under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 (3 § 2 punkten)	10
	Ingen ny samordning 1.1.1996 eller senare (3 § 3 punkten)	10
	Pensionen betalas 1.1.2003 (3 § 4 punkten)	10
	Övriga villkor (3 § 5 punkten)	11
4	GEMENSAMMA BESTÄMMELSER	11
4.1	Höjningens belopp (5 §)	11
	Inverkan på Folkpensionsanstaltens förmåner	11
4.2	Justeringens ikraftträdande	11
	Skriftliga förfrågningar som anlänt till pensionsanstalten före 1.10.2003	12
4.3	Beslut, uppgiftshantering och dröjsmålsförhöjning	13
	Pension från flera pensionsanstalter	13
	Dröjsmålsförhöjning	13
4.3.1	Förhöjningsbeslutet till pensionstagaren, innehåll och form	14
4.4	Hur ett tidigare pensionsbeslut inverkar på beslut om förhöjning	14
4.5	Effekterna av förhöjningen enligt kompensationslagen i vissa situationer	15
	Samordning av familjepension	15
	Rehabiliteringstillägg till invalidpensionen	15
5	UTRÄKNING AV FÖRHÖJNINGEN	15
5.1	Uträkning av förhöjningen till den offentliga sektorns pensioner	15
	Vissa specialsituationer	16
5.2	Ordningföljden för förhöjningsuträkningen när pension betalas från flera arbetspensionsanstalter	17
5.3	Uträkning av förhöjningen till den offentliga sektorns pensioner	18
5.3.1	Grundskyddet inom den offentliga sektorn	18
	Pensionssumman	18
5.3.2	Grundpension från den offentliga sektorn	18

Juridiska avdelningen

31.10.2002

JUSTERING AV ARBETSPENSIONER

1 INLEDNING

Alla pensionstagare hade före 1.1.1996 rätt till folkpension. Inom den privata och offentliga sektorns arbetspensionssystem beaktades på den tiden folkpensionens basdel - beroende på samordningsgrundens storlek - som en minskande faktor på samordningsgränsen, dvs. som en pensionsminskande faktor.

Folkpensionslagen (347/1956; StPL) ändrades i början av år 1997 så att folkpensionens basdel och tilläggsdel slogs ihop till en i sin helhet arbetspensionsavhängig folkpension. Från samma tidpunkt sänktes basdelen gradvis under en övergångsperiod för dem som fått endast basdelen så, att någon basdel inte alls har betalats sedan ingången av år 2001.

Dessa ändringar har för vissa pensionstagares del lett till att den basdel av folkpensionen som dessa fick före år 1996 till följd av den samordning som då gjordes, fortfarande inverkar minskande på arbetspensionen, trots att utbetalningen av basdelen har upphört.

Den arbetspension som dessa pensionstagare får från den privata eller offentliga sektorn och som börjat under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 justeras så, att basdelens minskande effekt på arbetspensionen upphör. Justeringen av den offentliga sektorns pensioner genomförs enligt särskilda beräkningsformler och den privata sektorns pensioner genom att beräkna pensionen på nytt på det sätt som bestäms i lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002; kompensationslagen).

I den privata sektorns arbetspensionssystem tillämpas kompensationslagen inte på pensionsskydd som överstiger minimivillkoren i 11 § APL, 11 § FöPL eller 11 § LFöPL (sådana de två sist nämnda lydde 31.12.2000), om en höjning av pensionens belopp ingår i pensionsordningen. I den offentliga sektorns arbetspensionssystem beaktas däremot också den offentliga sektorns tilläggs pensionsskydd vid uträkningen av förhöjningen enligt kompensationslagen.

Pensionsanstalterna räknar ut förhöjningen utan begäran på tjänstens vägnar. Pensionstagaren kan emellertid också själv ansöka om att pensionen omräknas. Pensionstagare som har rätt till en förhöjning får sin pension höjd med minst fem och högst 50 euro i månaden. Pensionstagaren får ett överklagbart beslut om förhöjningen enligt kompensationslagen. Vid utbetalningen av förhöjningen tillämpas bestämmelserna om dröjsmålsförhöjning.

Juridiska avdelningen

31.10.2002

Lagen träder i kraft 1.1.2003 och efter det kan avgivningen av beslut om utbetalning av förhöjning påbörjas. Utbetalningen av förhöjningar inleds från 1.10.2003. För tiden innan betalas ingen förhöjning.

2 JUSTERINGSFÖRFARANDET I HUVUDDRAG

De arbetspensioner som började under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 och på vilka folkpensionens basdel har inverkat minskande skall höjas. Samordningsreglerna för folkpensionens basdel har varierat i de olika arbetspensionssystemen.

Pensionsskyddscentralen skickar uppgifter till den privata och offentliga sektorns pensionsanstalter om löpande pensioner som börjat under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 och som påverkats av samordningen. Uppgifterna har plockats ut ur pensionsbeslut som arbetspensionsanstalterna har anmält till pensionsregistret. Uppgifterna har tagits ur det sista beslutet, enligt vilket pensionen har börjat före 1.1.1996.

Inom den privata sektorns arbetspensionssystem utreds beloppet av förhöjningen enligt kompensationslagen genom att först samordna pensionerna enligt de samordningsregler som trädde i kraft i början av år 1996, enligt vilka folkpensionens basdel inte längre beaktades vid uträkningen av samordningsgränsen. Förhöjningens sammanlagda belopp fås genom att man från det på detta sätt uträknade beloppet av de sammanlagda pensionerna drar av det tidigare samordnade sammanlagda beloppet, som hade minskat då basdelen hade sänkt samordningsgränsen. Det på detta sätt uträknade förhöjningsbeloppet motsvarar pensionstagarens faktiska förlust.

Inom den offentliga sektorns arbetspensionssystem utreds beloppet av förhöjningen enligt kompensationslagen utgående från de löpande pensionernas belopp genom att de samordningsregler som gällt under olika tider tillämpas med hjälp av de beräkningsformler som fastställts i kompensationslagen. Slutresultatet motsvarar ungefär den faktiska förlusten.

Förhöjningarnas sammanlagda belopp kan emellertid uppgå till högst 50 euro i månaden.

Även om förhöjningen uträknas med hjälp av den teknik som ingår i arbetspensionslagarnas samordningsregler, är det vid justeringen ändå inte fråga om samordning av pensionerna.

Om pensionen består av pensioner från bägge arbetspensionssystemen, fastställer den privata sektorns pensionsanstalt först sin andel av förhöjningens sammanlagda belopp. Efter det beräknar den offentliga sektorns arbetspensionsanstalter förhöjningens sammanlagda belopp

Juridiska avdelningen

31.10.2002

enligt de beräkningsformler som gäller för dem i den ordning som anges i lagen, varefter de avdrar den privata sektorns andel från det på detta sätt uträknade sammanlagda förhöjningsbeloppet.

3 LAGENS TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

De arbetspensionslagar, enligt vilka arbetspensionerna som justeras har beviljats är samma arbetspensionslagar som nämns i 8 § 4 mom. APL.

Pensioner enligt minimivillkoren i den privata sektorns arbetspensionslagar kallas i kompensationslagen och i detta cirkulär för den **privata sektorns grundpensioner**. Pensioner enligt den offentliga sektorns arbetspensionslagar, och som också kan innehålla tilläggs pensionskydd, kallas på motsvarande sätt den **offentliga sektorns pensioner**.

3.1 Den privata sektorns arbetspensionslagar

Kompensationslagen gäller följande grundpensioner inom den privata sektorn:

pension enligt minimivillkoren i APL,

pension enligt KAPL,

grundpension enligt minimivillkoren i LFöPL,

grundbelopp av pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare,

grundbeloppet av avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare samt det med grundpensionerna vid samordningen jämförbara grundbeloppet av avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare,

grundpension enligt minimivillkoren i FöPL,

grundpension enligt SjPL samt

pension enligt KoPL.

3.1.1 Tilläggs pensionsordningar inom den privata sektorn

Det finns bestämmelser om registrerat tilläggs pensionskydd i 11 § APL, 11 § FöPL och 11 § LFöPL, av de två sistnämnda sådana de var i kraft den 31 december 2000. Fastän dessa tilläggs pensionsordningar

Juridiska avdelningen

31.10.2002

stängdes från början av år 2001, betalas det fortfarande ut tilläggs-pensioner enligt dessa lagar.

Kompensationslagen tillämpas inte på den privata sektorns registrerade tilläggs-pensionsskydd, om pensionsordningen innehåller en höjning av pensionsbeloppet. Lagen tillämpas emellertid på sådana grundpensioner inom den privata sektorn som innehåller rätt till sänkt pensions-ålder på det sätt som avses i 11 § APL om bättre pensionsskydd än vad minimivillkoren förutsätter.

Kompensationslagen tillämpas inte heller på andra tilläggs-pensionsordningar, till exempel på pensionsstiftelsernas och -kassornas oregistrerade tilläggs-pensionsskydd, som innehåller ett bättre pensionsskydd än vad minimivillkoren förutsätter.

Privata tilläggs-pensionsordningar omfattas inte av kompensationslagen, eftersom de är frivilliga och baserar sig på en överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, också när de är registrerade enligt arbetspensionslagarna. Arbetsgivaren och arbetstagaren kan ha en överenskommelse om att folkpensionens basdel inte beaktas när tilläggs-pensionen fastställs. I andra fall kan det finnas en överenskommelse om att basdelen beaktas antingen i sin helhet eller delvis. Eftersom basdelens inverkan på tilläggs-pensionen från första början är en sak som arbetsgivaren och arbetstagare kan komma överens om, kan basdelens verkan inte nu heller regleras i lag.

3.2 Den offentliga sektorns arbetspensionslagar

Kompensationslagen gäller följande grundpensioner inom den offentliga sektorn:

Pension enligt KTAPL samt annan pension, till vilken rätten bestäms enligt KTAPL med stöd av andra bestämmelser. Sådana pensioner är också vissa pensioner som beviljats av Ålands landskapsstyrelse.

Pension enligt StPL samt annan pension, till vilken rätten bestäms enligt StPL med stöd av andra bestämmelser. Det är då fråga om vissa pensioner som beviljats med stöd av KTAPL samt pensionsskydd för anställda hos landskapet Åland, om vilket det föreskrivs genom hänvisningar till lagen om statens pensioner.

grundpension enligt pensionsstadgan för Finlands Bank,

pension som beviljats personer som varit anställda hos Folkpensionsanstalten och som motsvarar pension som avses i 7 § 1 mom. 8 eller 9 punkten lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001),

Juridiska avdelningen

31.10.2002

pension som beviljats enligt pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) och

pension som beviljats enligt lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969).

3.2.1 Tilläggspensionsskyddet inom den offentliga sektorn

Kompensationslagen gäller även den offentliga sektorns tilläggspensionsskydd, eftersom tilläggspensionsskyddet enligt lag omfattar arbetstagare inom den offentliga sektorn, som uppfyller alla villkor i lag för tilläggspension. I den offentliga sektorns tilläggspensionsskydd beaktas basdelen alltid och någonting annat kan inte avtalas.

3.3 Privata och offentliga sektorns pensioner som inte omfattas av justeringen (4 §1 mom.)

Justeringen gäller inte familjepensioner, deltidspensioner och delinvalidpensioner. Deltidspension och delinvalidpension justeras inte, eftersom folkpensionen inte har beaktats som en minskande faktor i dessa pensioner. Justeringen gäller inte familjepension, eftersom det finns separata bestämmelser för familjepensionen och sloandet av basdelen inte har gällt familjepension.

Justeringen omfattar inte heller pensioner som har börjat före den 1 juli 1975, även om en sådan pension hade omvandlats till en pension av annat slag efter år 1975 och den då hade räknats ut på nytt. Ett exempel på detta är när arbetslöshetspension omvandlas till ålderspension. Om en sådan pension på grundval av ett pensionsfall som inträffat före 1.7.1975 har räknats om på nytt efter 1.7.1975, har gamla samordningsregler som gällde före 1.7.1975 tillämpats på pensionen fram till 31.12.1995.

I praktiken gäller justeringen inte heller arbetslöshetspensioner, eftersom arbetslöshetspensioner som har börjat före 31.12.1995 har ändrats till ålderspension när denna lag träder i kraft 1.1.2003.

3.4 Villkor för att få en förhöjning

Pensionen har börjat under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 (3 § 1 punkten)

Den privata sektorns grundpension och den offentliga sektorns pension måste ha börjat under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995. I detta sammanhang avser man med pensionens begynnelsetidpunkt inte invalidpension eller arbetslöshetspension, som börjat före 1.7.1975 och omvandlats till ålderspension. Se närmare punkt 3.3.

Juridiska avdelningen

31.10.2002

Om pensionstagaren får pension enligt flera arbetspensionslagar och någon av dessa pensioner har börjat före 1.7.1975, beaktas inte sådan pension när justeringen genomförs.

Samordning enligt de bestämmelser som gällde under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995
(3 § 2 punkten)

Vid samordningen skall basdelen ha verkat minskande på arbetspensionens belopp. Det förutsätts också att en sådan samordning har gjorts enligt 8 § eller 8 a § APL under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 i den privata sektorns grundpensioner, i pensioner enligt grundskyddet i KTAPL och i pensioner som beviljats enligt offentliga sektorns grundpensionsskydd.

Om det är fråga om tilläggspension enligt KTAPL har den samordnats med de övriga pensionerna enligt bestämmelserna om samordning av tilläggspension i kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga. Arbetspensioner enligt tilläggspensionsskyddet i den offentliga sektorns övriga pensionssystem har samordnats enligt bestämmelserna i 12 § StPL och motsvarande bestämmelser.

Samordningens verkan utreds separat för varje pension. Förhöjningen kan i regel endast gälla sådana pensioner, där samordningen har inverkat minskande på arbetspensionens belopp. Om samordningen har inverkat minskande endast på grundpensionen enligt APL men inte på pension som beviljats på grundval av StPL-tilläggspensionsskyddet, gäller höjningen endast APL-grundpensionen. Om samordningen av grundpensionerna inte har inverkat minskande på APL- och KTAPL-grundpensionerna, men en tilläggspension enligt KTAPL har minskat vid samordningen, kan höjningen gälla endast KTAPL-pensionen. Förhöjningens storlek kan räknas ut enligt bestämmelserna om förhöjning av tilläggspension i kompensationslagen.

Ingen ny samordning 1.1.1996 eller senare (3 § 3 punkten)

Tillämpningen av justeringen begränsas så att den inte skall gälla pensioner som har samordnats på nytt 1.1.1996 eller senare enligt 8 a § APL eller 12 § StPL eller enligt andra motsvarande bestämmelser om offentliga sektorns pensioner. Anledningen är att basdelens minskande verkan samtidigt slopades och gäller inte pensioner som vid den tidpunkten har samordnats på nytt.

Pensionen betalas 1.1.2003 (3 § 4 punkten)

För att pensionen skall kunna justeras, förutsätts att pensionen löper när lagen träder i kraft 1.1.2003. Justeringen gäller inte pensioner som har betalats ut i form av en engångsersättning eller pensioner som till

Juridiska avdelningen

31.10.2002

följd av samordningen med en primär pension inte har betalats ut över huvud taget. Justeringen gäller inte heller pensioner som har avbrutits eller lämnats vilande när lagen träder i kraft.

Övriga villkor (3 § 5 punkten)

För att få en förhöjning skall även de villkor om uträkning av justeringen som nämns i 9-16 § uppfyllas, eftersom avsikten uttryckligen är att ersätta den minskning av arbetspensionen som orsakats av att basdelen hade sänkt arbetspensionens samordningsgräns. Se närmare om uträkning av justeringen i punkterna 5 – 7.

4 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

4.1 Höjningens belopp (5 §)

Den sammanlagda förhöjningen är högst 50 euro och minst fem euro. Beloppen motsvarar den indexnivå som fastställts för år 2003. När höjningen läggs till pensionen blir den en del av pensionen. Då tillämpas samma bestämmelser som i övrigt i fråga om den privata sektorns grundpensioner och den offentliga sektorns pensioner, bl.a. vid utbetalningen, indexjusteringen, annan justering och bekostandet av förhöjningen.

Förhöjningen upphör om den höjda pensionen samordnas på nytt senare enligt bestämmelserna i 8 a § APL eller 12 § StPL eller andra motsvarande bestämmelser om offentliga sektorns pensioner. När pensionen samordnas på nytt beaktas inte längre basdelen som en förmån som har en minskande verkan på samordningsgränsen, och höjningen enligt kompensationslagen skall alltså avlägsnas i sin helhet från pensionen.

Inverkan på Folkpensionsanstaltens förmåner

Förhöjningen skall inte beaktas när beloppet av förmåner enligt folkpensionslagen, familjepensionslagen eller lagen om bostadsbidrag för pensionstagare fastställs.

4.2 Justeringens ikraftträdande

Arbetspensionsanstalterna räknar ut förhöjningen på tjänstens vägnar utgående från registeruppgifterna.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande 22/2002 rd konstaterat att det för att trygga pensionstagarens rättsskydd är klart att också pensionstagaren själv skall kunna anhängiggöra saken genom att anhålla om juste-

Juridiska avdelningen

31.10.2002

ring, till exempel om anstalten inte har gjort någon justering på eget initiativ.

Kompensationslagen innehåller inga särskilda bestämmelser om hur pensionstagaren skall gå till väga när han anhåller om förhöjningsbeslut, och därför kan pensionstagaren ansöka om justering av arbetspensionen genom en fritt formulerad ansökan. Även om justering inte söks på en blankett på samma sätt som pension, iakttar pensionsanstalterna vid behandlingen av ansökningar om förhöjning i tillämpliga delar de bestämmelser i respektive pensionslagar som gäller handläggning av pensionsansökan.

Skriftliga förfrågningar som pensionstagaren har skickat till pensionsanstalten och som kan betraktas som ansökan om justering, vidarebehandlingas på samma sätt som en pensionsansökan till respektive pensionsanstalt för justering.

Skriftliga förfrågningar som anlänt till pensionsanstalten före 1.10.2003

Pensionsanstalterna har redan innan lagen trätt i kraft och innan förhöjningar börjar betalas ut fått justeringsansökningar från pensionstagare. När pensionsanstalterna besvarar dessa förfrågningar vore det bra om de kunde följa en enhetlig linje, för att uppgifterna till pensionstagarna inte skall vara sinsemellan motstridiga.

Inom den privata sektorn har man tillgång till mera exakta registeruppgifter än inom den offentliga sektorn. Därför kan den privata sektorns pensionsanstalter möjligtvis ge preliminära uppgifter om en pensionstagares rätt till förhöjning. Dock kräver uppgiftsutlämnandet extra utredningsarbete av arbetspensionsanstalterna. Eftersom registeruppgifterna inom den offentliga sektorns pensionssystem är bristfälliga, är det nödvändigtvis inte ens möjligt att få preliminära uppgifter därifrån.

För att förfrågningarna inte skall fördröja besluten om förhöjning, rekommenderar vi att pensionsanstalterna skickar pensionstagaren ett svarsbrev som innehållsmässigt är i linje med SHM:s meddelande 205/2002 (25.7.2002). <http://www.vn.fi/vn/stm/suomi/tiedote/tied01fr.htm>

I meddelandet beskrivs bakgrunden till ersättningen av basdelen och informeras om vilka som är berättigade till ersättning. I meddelandet konstateras vidare:

Ingen behöver särskilt ansöka om basdelsersättning, utan den uträknas av arbetspensionsanstalterna på tjänstens vägnar. Före 1.10.2003 får pensionstagaren ett skriftligt beslut med posten. Runt årsskiftet börjar Pensionsskyddscentralen lämna uppgifter till arbetspensionsanstalterna om dem som är berättigade till ersättning. I början av år 2003 inleds

Juridiska avdelningen

31.10.2002

beslutsprocessen på pensionsanstalterna. Före det kan anstalterna inte fatta några ersättningsbeslut, eftersom de före årsskiftet inte har tillgång till uppgifter om dem som är berättigade till ersättning. De första ersättningsbesluten kan sannolikt ges tidigt på våren år 2003 och resten senast före oktober 2003.

Om en pensionstagare anser att han eller hon eventuellt är berättigad till ersättning, men inte har fått något ersättningsbeslut före 1.10.2003, kan pensionstagaren kontakta sin arbetspensionsanstalt eller Pensions- skyddscentralen eller om det är fråga om en tjänstemannapensions- tagare, Kommunernas pensionsförsäkring eller Statskontoret. Förfråg- ningar som görs före oktober 2003 fördröjer avgivandet av pensions- beslut. Om utbetalningen av förhöjningen fördröjs, har pensionstagaren rätt till en dröjsmålsförhöjning enligt arbetspensionslagarna.

4.3 Beslut, uppgiftshantering och dröjsmålsförhöjning

När det överklagbara beslutet ges till pensionstagaren iakttas i till- lämpliga delar bestämmelserna i respektive pensionslagar. Också i fråga om behandlingen av och rätten att få de uppgifter som behövs för pensionsbeslutet gäller bestämmelserna om rätten att få och lämna ut uppgifter i pensionslagarna (6 §). Vid utbetalningen av dröjsmålsför- höjning iakttas också i tillämpliga delar bestämmelserna i respektive pensionslagar.

Pension från flera pensionsanstalter

Om pensionen utbetalas 1.10.2003 enligt två eller flera lagar, enligt ett pensionsreglemente och en pensionsstadga som nämns i 2 § kompen- sationslagen, uträknas förhöjningen först på grundval av den privata sektorns grundpensioner. Därefter uträknas förhöjningen enligt 11 § (grundskyddet inom den offentliga sektorn) och sedan förhöjningarna enligt 12 – 15 § (tilläggs-pensionsskydd enligt StPL och motsvarande bestämmelser om den offentliga sektorns pensioner) och till sist för- höjningen enligt 16 § (tilläggs-pensionsskydd enligt KTAPL) (7 §). Se närmare punkt 5.2.

Dröjsmålsförhöjning

Pensionstagaren har rätt till dröjsmålsförhöjning enligt arbetspensions- lagarna om utbetalningen av förhöjningen enligt kompensationslagen är försenad. (Grundlagsutskottets utlåtande 22/2002 rd)

Dröjsmålstiden för förhöjningen enligt kompensationslagen uträknas alltid från 1.11.2003. Om arbetspensionsanstalten har betalt en för- höjning enligt kompensationslagen till den utbetalade pensionen under oktober 2003, har förhöjningen betalats i tid. Förhöjning som betalas senare än så anses vara försenad, och en dröjsmålsförhöjning betalas

Juridiska avdelningen

31.10.2002

för varje dag som betalningen av förhöjningen har dröjt. På varje förhöjningsrat enligt kompensationslagen som betalts för sent uträknas en dröjsmålsförhöjning från den 1 dagen följande månad efter förfallomånaden.

Arbetspensionsanstalten behöver inte betala någon dröjsmålsförhöjning på förhöjningsraten enligt kompensationslagen, om dröjsmålsförhöjningen understiger den reglerade nedre gränsen i respektive pensionslag.

4.3.1 Förhöjningsbeslutet till pensionstagaren, innehåll och form

I den offentliga sektorns pensionssystem tillämpas lagen om förvaltningsförfarande direkt, och i pensionslagarna för den privata sektorn hänvisas bland annat till 24 § om motivering av beslut i nämnda lag. Följaktligen skall bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande om motivering av beslut iakttas i arbetspensionssystemen. Enligt lagen om förvaltningsförfarande skall beslut motiveras genom att uppge de huvudsakliga fakta samt de stadganden och bestämmelser som beslutet grundar sig på. Motivering kan utelämnas, om ett yrkande som inte gäller annan part godkänns genom beslutet eller om motivering av annan orsak är uppenbart onödig.

Negativa beslut skall motiveras individualiserat, enbart hänvisning till lagrum räcker inte.

Kraven på innehållet i beslut beskrivs närmare i cirkulär A 27/2001 (endast på finska).

De bifogade beslutsmodellerna utgör exempel på tänkbara förhöjningsbeslut enligt kompensationslagen.

4.4 Hur ett tidigare pensionsbeslut inverkar på beslut om förhöjning

När den privata sektorns arbetspensionsanstalt räknar ut förhöjningen beaktar den pensionerna och förmånerna till de belopp de hade vid den senaste samordningen. Då beaktas de belopp som grundpensioner, primära pensioner och samordningsgrunden uppgick till när pensionerna senast samordnades.

Vid uträkningen av förhöjningen kan det emellertid framkomma fel som arbetspensionsanstalten måste reagera på i enlighet med respektive pensionslag.

Juridiska avdelningen

31.10.2002

4.5 Effekterna av förhöjningen enligt kompensationslagen i vissa situationer

Samordning av familjepension

När förhöjningen enligt kompensationslagen läggs till den efterlevandes egen arbetspension leder det inte till ny samordning av efterlevandepensionen.

När samordningen av pensionerna görs första gången beaktas förhöjningen enligt kompensationslagen till den efterlevandes egen arbetspension som förvärvsinkomst på samma sätt som den efterlevandes andra egna arbetspensioner.

Rehabiliteringstillägg till invalidpensionen

Rehabiliteringstillägget bestäms på grundval av löpande invalidpensioner. Om en förhöjning enligt kompensationslagen fogas till invalidpensionen, som rehabiliteringstillägget baserar sig på, skall rehabiliteringstilläggets belopp räknas ut på nytt.

5 UTRÄKNING AV FÖRHÖJNINGEN

5.1 Uträkning av förhöjningen till den offentliga sektorns pensioner

Inom den privata sektorns arbetspensionssystem uträknas förhöjningen till grundpensionen med tillämpning av de gällande samordningsbestämmelserna i 8 § APL.

I punkt 3 definieras närmare på vilka pensioner och under vilka förutsättningar justeringen kan göras. I punkt 5.2 beskrivs i detalj i vilken ordning förhöjningen skall fastställas när pensionen betalas både från den privata och offentliga sektorns arbetspensionssystem.

Arbetspensionsanstalten inom den privata sektorn gör först en samordning enligt gällande 8 § APL, där den räknar med de grundpensioner och andra förmåner som nämns i 8 § 1 mom. APL och **som beaktades vid den föregående samordningen före 1996**. Som samordningsgrund används det belopp som samordningsgrunden uppgick till vid den senaste samordningen före 1996, uppräknat enligt det indextal som fastställts för år 2003. På motsvarande sätt beaktas grundpensionerna och eventuella primära pensioner i samordningen enligt de belopp som de uppgick till vid den senaste samordningen före år 1996, uppräknade enligt det indextal som fastställts för år 2003.

Vid justeringen inom den privata sektorn utreder man inte det nuvarande beloppet av ersättningar som betalats enligt olycksfallsförsäkrings-

Juridiska avdelningen

31.10.2002

trafikförsäkrings- och militärskadelagen, utan förmånerna beaktas till de belopp de uppgick till vid den senaste samordningen, uppräknade enligt 2003 års index. När förhöjningen till den offentliga sektorns pensioner räknas ut beaktas de primära förmånerna enligt de belopp som betalas ut år 2003.

Resultatet av samordningen blir det samordnade sammanlagda beloppet av grundpensionerna som inte har påverkats av folkpensionens basdel.

Därefter minskas det sammanlagda beloppet av de på detta sätt samordnade grundpensionerna med det sammanlagda belopp grundpensioner som motsvarar resultatet från samordningen före år 1996 och som indexjusterats till 2003 års nivå.

Är skillnaden då minst en cent och högst fem euro i månaden, är den sammanlagda förhöjningen fem euro. Är skillnaden större än 50 euro i månaden, är den sammanlagda förhöjningen 50 euro. I övrigt motsvarar den sammanlagda förhöjningen den skillnad som räknats ut på ovan nämnda sätt. Beloppen på fem och 50 euro motsvarar den indexnivå som fastställts för år 2003.

Om pensionstagaren också får arbetspension från den offentliga sektorn, uträknas det privata arbetspensionssystemets andel av den sammanlagda förhöjningen genom att multiplicera den sammanlagda förhöjningen med den privata sektorns pension i förhållande till alla grundpensioner som är med i beräkningen.

Den privata sektorns arbetspensionsanstalt räknar ut sin andel av förhöjningen på ovan nämnda sätt, oberoende av om den offentliga sektorns grundpension har minskats på grund av samordningen eller inte.

Ett undantag från detta utgör situationer där arbetspensionen från den offentliga sektorns inte justeras på grund av att den har samordnats enligt de samordningsbestämmelser som gällde efter år 1995. I så fall betalar den privata sektorns arbetspensionsanstalt hela förhöjningen när förhöjningen understiger fem euro och höjs till den nedre gränsen på fem euro.

Vid indexjusteringen av beloppen av de pensioner, förmåner och samordningsgrunder som används vid justeringen på ovan nämnda sätt tillämpas anvisningarna i PSC:s cirkulär A 44/95.

Vissa specialsituationer

Om någon pension har beviljats som förtida eller uppskjuten ålderspension, beaktas den till sitt förtidsminskade eller uppskovsförhöjda

Juridiska avdelningen

31.10.2002

belopp vid uträkningen av det sammanlagda beloppet av de samordnade grundpensionerna.

Om pensionen från den offentliga sektorn är en förtida ålderspension, behöver den privata sektorns arbetspensionsanstalt uppgift om vilken koefficient som har använts vid förtidsminskningen, för att den skall kunna räkna ut det sammanlagda beloppet (både det tidigare och det nu uträknade beloppet) av samordnade pensioner som behövs för att räkna ut förhöjningen. Uppgiften får den från den offentliga sektorns behöriga arbetspensionsanstalt.

Om grundpensionen har beviljats som pro rata-pension enligt EU-bestämmelserna, räknar den privata sektorns arbetspensionsanstalt i egenskap av teoretisk pensionsanstalt först ut samordningsgränsen i enlighet med gällande 8 § APL och avgränsar med detta belopp den icke-samordnade teoretiska pensionen som uppräknats med 2003 års index. På basis av uppgifterna i pensionsbeslutet räknar den privata sektorns arbetspensionsanstalt i normal ordning ut sin andel av pro rata-pensionen med den teoretiska pensionen som bas. Denna pro rata-pension minskas med pro rata-pensionen från den privata sektorns arbetspensionsanstalt till det belopp den uppgick till vid den senaste samordningen före år 1996, uppräknad till 2003 års indexnivå.

5.2 Ordningsföljden för förhöjningsuträkningen när pension betalas från flera arbetspensionsanstalter

Den privata sektorns arbetspensionsanstalt skall först räkna ut förhöjningen till sådana pensionstagares pensioner som också får pension från den offentliga sektorns arbetspensionssystem. Den offentliga sektorns arbetspensionsanstalt kan inte räkna ut förhöjningen till den pension den betalar ut, förrän den har fått uppgift om den privata arbetspensionsanstaltens andel av förhöjningens sammanlagda belopp som skall betalas till pensionstagaren.

När kompensationslagen har trätt i kraft kan den privata sektorns arbetspensionsanstalter börja skicka förhöjningsbeslut till pensionsstagare alltefter som besluten blir färdiga.

Den privata sektorns arbetspensionsanstalter anmäler uppgifterna i sina beslut till Pensionsskyddscentralens pensionsregister, varifrån Pensionsskyddscentralen sedan plockar ut de privata arbetspensionsanstalternas kompensationslagenliga beslutsuppgifter och lämnar dem vidare till den offentliga sektorns anstalter. Den första separata registerkörningen av detta slag genomförs i slutet av mars och dessförinnan förväntas den privata sektorns arbetspensionsanstalter anmäla beslutsuppgifter om förhöjning i så många fall som möjligt, där förhöjning också skall betalas av den offentliga sektorns arbetspensionsanstalter.

Juridiska avdelningen

31.10.2002

I punkt 7.2 finns anvisningar om hur anstalterna skall gå till väga då de anmäler beslutsuppgifter om förhöjning enligt kompensationslagen till pensionsregistret.

Den offentliga sektorns arbetspensionsanstalter räknar var för sig ut sin andel av den sammanlagda förhöjningen. Statskontoret, Kyrkans centralfond, Folkpensionsanstalten och Finlands Bank kan räkna ut sin andel av förhöjningen så fort de får uppgift om den privata pensionsanstaltens andel av förhöjningen, för de behöver inte känna till de övriga offentliga arbetspensionsanstalternas andelar. Sist i ordningen kommer Kommunernas pensionsförsäkring, som behöver alla andra arbetspensionsanstalters uppgifter för att kunna räkna ut förhöjningen. I fråga om pensioner som betalas av Ålands landskapsstyrelse sköts informations- och uträkningen i föreliggande fall antingen av Statskontoret eller Kommunernas pensionsförsäkring.

5.3 Uträkning av förhöjningen till den offentliga sektorns pensioner

5.3.1 Grundskyddet inom den offentliga sektorn

Pensionssumman

Förhöjningen till den offentliga sektorns pensioner uträknas schablonmässigt på basis av de sammanlagda pensionernas belopp (pensionssumman) som betalas ut 1.1.2003.

Pensionssumman är det sammanlagda beloppet av den privata sektorns grundpensioner och den offentliga sektorns grund- och tilläggs-pensioner.

Om förmån enligt olycksfallsförsäkrings-, trafikförsäkrings- och militärskadelagen har beaktats vid samordningen av den offentliga sektorns pension, utökas pensionssumman med det belopp förmånen uppgår till vid utbetalningen 1.1.2003. Uppgifterna om förmånsbeloppet fås från Folkpensionsanstalten.

Pensionssumman som skall betalas ut 1.1.2003 omräknas för uträkningen av förhöjningen med indextalet 1712 för år 1995.

5.3.2 Grundpension från den offentliga sektorn

Förhöjningen fastställs på samma sätt för alla grundpensioner inom den offentliga sektorn.

Om pensionssumman är högst 712,94 euro/mån, betalas ingen förhöjning över huvud taget.

Om pensionssumman överstiger 712,94 euro/mån, fastställs den sammanlagda förhöjningen enligt följande formel:

Juridiska avdelningen

31.10.2002

(pensionssumman – 712,94) / 661,48 x 73,50 euro.

Den uträknade sammanlagda förhöjningen uppräknas till 2003 års indexnivå.

Om den sammanlagda förhöjningen enligt 2003 års nivå understiger fem euro, höjs den till fem euro, och om den är större än 50 euro, avgränsas den till 50 euro.

Om en person får en förhöjning också från den privata sektorns arbetspensionsanstalt, minskas dess andel från den sammanlagda förhöjningen. Skillnaden fördelas mellan den offentliga sektorns pensionsanstalter i förhållande till de pensionsbelopp de betalar ut.

5.3.3 KTAPL-pension

Om samordningen har minskat grundpensionens belopp och pensionen betalas enligt grundpensionens belopp eller om pensionen omfattas av tilläggs-pensionsskyddet, men den har inte minskat vid samordningen, uträknas och utbetalas förhöjningen till den kommunala pensionen enligt punkt 5.3.2.

Om den kommunala pensionen betalas enligt tilläggs-pensionsskyddet, om samordningen har minskat tilläggs-pensionen och pensionssumman är större än 864,10 euro/mån, är den sammanlagda förhöjningen 50 euro/mån. Om pensionssumman är högst 864,10 euro/mån, utbetalas ingen förhöjning till den kommunala pensionen.

Den sammanlagda förhöjningen minskas med alla de andra pensionsanstalternas förhöjningar.

Om samordningen har minskat den kommunala tilläggs-pensionen, men inte grundpensionen, är förhöjningen till den kommunala pensionen emellertid högst 1/10 av den kommunala pensionens belopp. Om det sammanlagda beloppet av alla förhöjningar då understiger fem euro, höjs förhöjningen till den kommunala pensionen så att summan blir fem euro.

5.3.4 StPL-pension

Samordning gjorts 1.5.1985 –31.12.1995

Om StPL-pensionen omfattas av tilläggs-pensionsskyddet och samordningen har minskat pensionen och pensionssumman överstiger 784,24 euro per månad, är den sammanlagda förhöjningen per månad en lika stor del av 73,50 euro som den överskjutande delen är av 734,97 euro. Om pensionssumman är högst 784,24 euro/mån, utbetalas ingen förhöjning till StPL-pensionen.

Juridiska avdelningen

31.10.2002

Om en person har haft rätt till pension enligt tilläggspensionsskyddet, men pensionen betalas enligt grundskyddet, eftersom denna pension är större, bestäms förhöjningen enligt bestämmelserna om förhöjning av grundpensionsskydd. Ett villkor för att en förhöjning skall utbetalas är i dessa fall att samordningen av grundpensionen har verkat minskande på grundpensionen.

Om den uträknade sammanlagda förhöjningen understiger 5 euro, höjs den till 5 euro och om den är större än 50 euro, avgränsas den till 50 euro.

Samordning har gjorts 1.1.1975 – 30.4.1985

Om StPL-pensionen omfattas av tilläggspensionsskyddet, om samordningen har minskat tilläggspensionen och pensionssumman är större än 864,10 euro/mån, är den sammanlagda förhöjningen 50 euro/mån. Om pensionssumman är högst 864,10 euro/mån, utbetalas ingen förhöjning till StPL-pensionen.

Om en person har haft rätt till pension enligt tilläggspensionsskyddet, men pensionen betalas enligt grundskyddet, eftersom den är större, fastställs förhöjningen enligt bestämmelserna om förhöjning av grundpensionsskydd. Ett villkor för att en förhöjning skall utbetalas är i dessa fall att samordningen av grundpensionen har verkat minskande på grundpensionen.

Den sammanlagda förhöjningen som skall fogas till StPL-pensionen enligt tilläggspensionsskyddet minskas med den förhöjning som skall fogas till den privata sektorns grundpensioner, med förhöjningen till KTAPL-pensionen, förhöjningen till pensionen från Finlands Bank, förhöjningen till pensionen för anställda hos Folkpensionsanstalten samt med förhöjningen till pensionen enligt pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan och pensionen enligt lagen om ortodoxa kyrkosamfundet.

Andra StPL-liknande pensioner från offentliga sektorn

Förhöjningen till pension från Finlands Bank, pension för anställda hos Folkpensionsanstalten samt pension enligt pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan och pension enligt lagen om ortodoxa kyrkosamfundet uträknas i tillämpliga delar enligt bestämmelserna om förhöjning i fråga om StPL-pension.

Juridiska avdelningen

31.10.2002

6 FÖRDELNING AV KOSTNADERNA OCH ANSVARSFÖRDELNING

Om pensionstagaren får pension enligt flera pensionslagar, ett pensionsreglemente och en pensionsstadga, delas den sammanlagda förhöjningen som skall fogas till pensionen enligt kompensationslagen i delar enligt pensionsslag eller pensionssystem. Varje pensionssystem bekostar själv den förhöjningsdel som skall fogas till den pension systemet betalar ut.

Förhöjningen som skall fogas till den privata sektorns pension betalas av den sista anstalten. Vid ansvarsfördelningen delas förhöjningen i normal ordning i ansvarsdelar enligt FöPL, LFöPL och enligt löntagarns lagar (APL-KAPL-KoPL-SjPL). I APL-, KAPL-, KoPL- och SjPL-systemet bekostas förhöjningen gemensamt.

7 GEMENSAM INFORMATIONSTRAFIK

7.1 Pensionsskyddscentralens registerutplock och utlämning av uppgifter till arbetspensionsanstalterna

Pensionsskyddscentralen har skickat uppgifter till arbetspensionsanstalterna om löpande pensioner som börjat under perioden 1.7.1975 – 31.12.1995 och som påverkats av samordningen. Uppgifterna har plockats ur pensionsbeslut som arbetspensionsanstalterna har anmält till pensionsregistret enligt den situation som rådde 31.5.2002. Utöver uppgifter om pensioner som berättigar till eventuell förhöjning har pensionsanstalterna också fått uppgifter om pensionstagarens alla pensioner som betalats ut av andra arbetspensionsanstalter. Uppgifterna har tagits ur det sista beslutet, enligt vilket pensionen har börjat före 1.1.1996.

I slutet av januari skickas ett nytt utplock ur pensionsregistret till arbetspensionsanstalterna enligt den situation som råder 31.12.2002. I detta utplock beaktas de ändringsbehov som uppkommit i samband med det tidigare utplocket.

7.2 Registrering av beslut enligt kompensationslagen i Pensionsskyddscentralens pensionsregister

7.2.1 Beslut enligt kompensationslagen från den privata sektorns arbetspensionsanstalter

Allmänt

Beslut om förhöjning enligt kompensationslagen anmäls till Pensionsskyddscentralens register som ändringsbeslut. Förhöjningens belopp anmäls skilt i det fält där specialbelopp (erityismäärät) skall anges och som numera är avsett för den kompletteringsdel som den offentliga

Juridiska avdelningen

31.10.2002

sektorn betalar. Förhöjningen delas dessutom i lagenliga delar enligt 9 § kompensationslagen. Förhöjningen skall således också inkluderas i den grundpension som utbetalas från den privata sektorn. Förhöjningen får uppgå till högst 50 euro enligt 2003 års index.

Ett beslut om förhöjning enligt kompensationslagen kan ges när det är fråga om full invalidpension, rehabiliteringsstöd eller individuell förtidspension, kommunal skillnadspension, förtida ålderspension, ålderspension eller specialpension för lantbruksföretagare. Specialpensionerna för lantbruksföretagare omfattas av kompensationslagen. I denna grupp av specialpensioner finns det enligt registerutplocket emellertid inga pensionstagare som är berättigade till förhöjning enligt kompensationslagen.

Det skall finnas en ny ändringsorsak för kompensationsbeslut, dvs. basdelsförhöjning (POSA-korotus (75)). Förhöjningens (beslutets) begynnelse datum är alltid 1.10.2003. I beslut som börjar senare kan förhöjningsbeloppet förekomma endast om beloppet redan finns i ett föregående beslut. Förhöjningsbeloppet uppräknas med index på samma sätt som andra belopp. Den nya ändringsorsaken kan anges endast i fråga om beslut som börjar 1.10.2003.

Förhöjningen enligt kompensationslagen uträknas enligt de gällande samordningsbestämmelserna i 8 § APL. Det är i varje fall inte fråga om en ny samordning. Genom ett ändringsbeslut som fattats med stöd av kompensationslagen får man således inte ändra redan inregistrerade uppgifter om den samordningsgrund, det grundpensionsbelopp som skall beaktas vid samordningen och den uppgift om samordningens inverkan (med undantag av indexförhöjningar) som samordningsbeslutet baserat sig på.

Besluten skall kompletteras med obligatoriska uppgifter enligt nuvarande registreringsjusteringspraxis (bl.a. samordningsuppgifter, pensionsfallsdatum). Den gamla orsakskoden (TK -syy) godkänns fortfarande i dag för ändringsbeslut och behöver således inte ändras.

Om personen i fråga uppnår åldern för ålderspension i september 2003, skall förhöjningen enligt kompensationslagen anmälas med ett beslut om ändring av pensionsslag (lajimuutospäätös). Också med beslutet om ändring av pensionsslag skall ändringsorsaken anmälas, dvs. basdelsförhöjning (POSA-korotus (75)). Om personen uppnår åldern för ålderspension före september 2003, skall arbetspensionsanstalten först ge ett beslut om ändring av pensionsslag till ålderspension och först därefter ge ett ändringsbeslut om ålderspension, som innehåller en förhöjning enligt kompensationslagen. Ändringsbeslutet där

Juridiska avdelningen

31.10.2002

förhöjningens belopp anges skall således ges som det pensionslag som betalas ut 1.10.2003.

Förhöjningsbeslut kan införas i PSC:s pensionsregister från och med 3.2.2003.

Specialbelopp: kompletteringsdel som betalas av offentliga sektorn

Namnet på specialbeloppsfältet, kompletteringsdel från offentliga sektorn (julkisen sektorin täydennysosan määrä) ändras. Det nya namnet är basdelsförhöjning/offentl. kompletteringsdel (POSA – korotus/julk. täydennysosa).

Ändringar i pensionen mellan inregistreringen av förhöjningsbeslutet och 1.10.2003

Om ett beslut om förhöjning enligt kompensationslagen har hunnit inregistreras och pensionen därefter ändras av någon annan anledning genom ett nytt ändringsbeslut senast 1.10.2003, vilket förorsakar samordning, skall arbetspensionsanstalten anteckna i registret att ändringsbeslutet inklusive förhöjningen enligt kompensationslagen är ogiltigt och ge ett nytt ändringsbeslut om samordning. I detta fall gör man alltså en ny samordning, varvid basdelens minskande verkan uteblir och det således inte längre är befogat med en förhöjning enligt kompensationslagen.

I den händelse att pensionen efter inregistreringen av förhöjningsbeslutet ändras före 1.10.2003 och denna ändring inte förorsakar ny samordning, skall arbetspensionsanstalten anteckna i registret att ändringsbeslutet inklusive förhöjningen enligt kompensationslagen är ogiltigt och ge ett nytt ändringsbeslut. Därefter skall pensionsanstalten dessutom ge ett nytt beslut om förhöjning enligt kompensationslagen.

Om pensionen blir föremål för någon annan ändring 1.10.2003, skall förhöjningen och denna andra ändring anmälas med samma ändringsbeslut. Bägge ändringsorsakerna skall anmälas med beslutet, där den primära ändringsorsaken är basdelsförhöjning (POSA –korotus (75)).

I den händelse att den person, som det redan inregistrerade beslutet om förhöjning enligt kompensationslagen gäller, dör före 1.10.2003, styrs BRC:s uppgift om dödsdag till arbetskon på Pensionsskyddscentralen, och Pensionsskyddscentralen antecknar i pensionsregistret att beslutet enligt kompensationslagen är ogiltigt.

Ändringar i pensionstagarens pension efter förhöjningsbeslutet

Om pensionen samordnas på nytt efter 1.10.2003, uteblir förhöjningen enligt kompensationslagen. Då anmäls inte förhöjningsbeloppet längre

Juridiska avdelningen

31.10.2002

med det nya pensionsbeslutet i fältet 'POSA –korotus/julk. täydennys-osa.' Om ändringen av pensionen är av sådant slag att det inte förorsakar ny samordning (till exempel full invalidpension ändras till ålderspension), skall förhöjningsbeloppet fortsättningsvis också anmälas med ändringsbeslut och beslut om ändring av pensionsslag som ges senare. I så fall får förhöjningsbeloppet inte ändras (med undantag av indexförhöjning).

Utbetalningens begynnelse datum

Beslut som getts enligt kompensationslagen skickas till pensionstagnarna alltefter som förhöjningarna räknas ut efter det att lagen trätt i kraft. I motsats till vad som i allmänhet gäller, gör man i dessa fall ingen anmärkning vid registreringen när betalningens begynnelse datum ligger mer än 6 månader i framåt i tiden.

Rehabiliteringstillägg

Om en förhöjning enligt kompensationslagen fogas till en invalidpension, på basis av vilken det betalas ett rehabiliteringstillägg, skall ett ändringsbeslut också ges om rehabiliteringstillägget. I registerutplocken ser det för tillfället ut att finnas tre sådana fall. KUKOR-ändringsbeslut registreras enligt nuvarande regler, vilket betyder att man inte fogar ändringsorsaken 'POSA –korotus'.

Uppskjutna och förtida pensioner

Om förhöjningen enligt kompensationslagen fogas till en uppskjuten eller förtida pension, uträknas förhöjningen som skillnaden mellan de uppskjutna eller förtida pensionerna. Själva förhöjningen uppskjuts eller tidigareläggs således inte.

Genom beslutet om förhöjning enligt kompensationslagen får således beloppet på uppskovsförhöjningen till den privata sektorns grundpension eller beloppet på förtidsminskningen av den privata sektorns grundpension eller beloppet av den sammanlagda pensionen från den offentliga sektorn inte ändras jämfört med beloppen i det föregående beslutet (med undantag av indexförhöjning).

Teoretisk pension

I de registerutplock som görs till följd av kompensationslagen ingår 41 EU-pensioner, där pensionen har bestämts enligt pro rata-principen.

Eftersom FPA beaktar finsk arbetspension som teoretisk pension som har en minskande verkan på teoretisk FPL-pension och eftersom beslutet om förhöjning enligt kompensationslagen inte får inverka på

Juridiska avdelningen

31.10.2002

FPL-pensionen, skall den teoretiska pensionen anmälas med förhöjningsbeslutet i enlighet med det tidigare beslutet. Bortsett från indexjusteringen, får den teoretiska pensionen således inte förändras genom beslutet om förhöjning enligt kompensationslagen.

7.2.2 Beslut om avslag på förhöjning enligt kompensationslagen

Beslut om förhöjning enligt kompensationslagen ges utan särskild ansökan på tjänstens vägnar. Pensionstagarna har i varje fall rätt att ansöka om förhöjning också med en fritt formulerad ansökan. En sådan ansökan skall följas upp med ett överklagbart beslut, som också förs in i Pensionsskyddscentralens pensionsregister.

I fråga om egenpensioner registreras avslagsbeslut med en ny avslagsorsak: ej rätt till basdelsförhöjning ('ei oikeutta POSA-korotukseen' (P)) på samma pension som redan betalas ut. Om personen inte har någon pension alls, ges avslagsbeslutet som en ny pension. Om en förmåntagare har ansökt om att en förhöjning enligt kompensationslagen skall fogas till familjepensionen, ges avslagsbeslutet alltid som en ny familjepension.

7.2.3 Registerutplock av uppgifter om den privata sektorns arbetspensionsbeslut till följd av kompensationslagen

Pensionsskyddscentralen plockar genom en separat registerkörning ut uppgifter ur registret om beslut som getts av privata sektorns arbetspensionsanstalter till följd av kompensationslagen och lämnar uppgifterna till den offentliga sektorns arbetspensionsanstalter. Varje arbetspensionsanstalt inom den offentliga sektorn får uppgifter ur registret enligt egna specifika behov. Uppgifterna som plockas ut avgränsas enligt registreringsdatum. Uttagsposten innehåller personbeteckning, namn, beloppet på förhöjningen enligt kompensationslagen och beloppet på den sammanlagda pensionen som skall betalas ut från den privata sektorn, minskad med förhöjningen enligt kompensationslagen.

Det första registerutplocket görs i slutet av mars, i övrigt avtalas tidtabellerna för registerkörningarna separat.

7.2.4 Beslut om förhöjning enligt kompensationslagen från den offentliga sektorns arbetspensionsanstalter

Den offentliga sektorn anmäler sina beslut enligt kompensationslagen till Pensionsskyddscentralen i form av separata datafiler. Tidtabellerna och innehållet i datafilerna i fråga om den offentliga sektorns beslut avtalas separat.

Juridiska avdelningen

31.10.2002

7.2.5 Ansökningar om förhöjning enligt kompensationslagen

Ansökningar på grundval av kompensationslagen förs inte in i PSC:s ansökningsregister. Även Folkpensionsanstalten uppmanas att informera dem som ansöker om förhöjning, att de inte själva behöver ansöka om förhöjning, utan arbetspensionsanstalterna räknar ut förhöjningen på tjänstens vägnar.

7.2.6 Alarm

Parallellanstalterna alarmeras inte om pensionsbeslut, där den enda ändringsorsaken utgör 'POSA –korotus' (75). Folkpensionsanstalten informeras i normal ordning om besluten.

RÄKNEEXEMPEL**Exempel 1.****Pension enligt APL och KAPL**

Pensionstagaren (född 1935) har blivit invalidpensionerad år 1995. Pensionen har år 2000 ändrats till ålderspension. Den senaste samordningen gjordes när invalidpensionen beviljades 1995 och är utgångspunkten för de registeruppgifter pensionsanstalten behöver för sina beräkningar (ind. 1712).

År 2003 är APL-index för förvärvsaktiva 2103 och för personer i pensionsåldern 2002.

Fas 1:

Först bestämmer man med stöd av 8 § APL det sammanlagda belopp av samordnade grundpensioner som inte har påverkats av folkpensionens basdel. Pensioner och förmåner enligt 8 § 1 mom. APL beaktas till de belopp de uppgick till när pensionerna senast samordnades, uppräknade enligt 2003 års index.

Vid indexjusteringen av pensionsbeloppen och samordningsgrunden bör man beakta att pensionstagaren år 2000 fyllde 65 år, och därför multipliceras det belopp som skall justeras först med förvärvsindex för det år då pensionstagaren fyllde 65 år och resultatet delas med förvärvsindex för det år från vilket beloppet skall omräknas (=utgångsår). Det oavrundade resultatet multipliceras sedan med betalningsårets index för personer i pensionsåldern och resultatet delas med index för personer i pensionsåldern för det år då pensionstagaren fyllde 65 år.

I detta fall är beloppet av den indexjusterade samordningsgrunden således

$$1\ 681,88 \times \frac{1903}{1712} \times \frac{2002}{1838} = 2\ 036,33$$

	<u>1995, mk</u>	<u>1995, euro</u>	<u>2003, euro</u>
Samordningsgrund	10 000,00	1 681,88	2 036,33
APL-pension	5 600,00	941,85	1 140,34
KAPL-pension	500,00	84,09	101,81

Samordningsgräns
60 % x 2 036,33 = 1 221,80

Pensioner enligt 8 § 1 mom. APL sammanlagt	1 242,15
Samordningsgräns	1 221,80
Överskjutande del	20,35

APL- och KAPL-pensionen (sammanlagt 1 242,15) minskas med den överskjutande delen
1 242,15 – 20,35 = 1 221,80

Sammanlagt belopp av samordnade grundpensioner **1 221,80**

Fas 2:

Det fastställda beloppet av de samordnade grundpensionerna minskas med det sammanlagda belopp grundpensioner som motsvarar resultatet från föregående samordning och som uppräknats enligt 2003 års index, varvid skillnaden är det sammanlagda förhöjningsbelopp som skall fogas till grundpensionerna.

	<u>1995, mk</u>	<u>1995, euro</u>	<u>2003, euro</u>
APL-pension (samordnad)	5 346,53	899,22	1 088,73
KAPL-pension (samordnad)	477,37	80,29	97,21
Sammanlagt belopp av samordnade grundpensioner			1 185,94
Förhöjning sammanlagt 1 221,80 – 1 185,94 =			35,86

Eftersom förhöjningen uppgår till 5 – 50 euro och pensionstagaren inte får pension från den offentliga sektorn, fogas den till sitt uträknade belopp till APL-KAPL-pensionen.

Uppgifter om samordning	1995, mk	2003, euro	Samordning 2003, utan FPL	Förhöjning 2003, euro
Samordningsgrund	10 000,00	2 036,33	2 036,33	
Icke-samordnade pensioner:				
APL	5 600,00	1 140,34	1 140,34	
KAPL	500,00	101,81	101,81	
sammanlagt	6 100,00	1 242,15	1 242,15	
60 % samordn.grund	6 000,00	1 221,80	1 221,80	
FPL-minskning	176,10	35,86		
Samordningsgräns	5 823,90	1 185,94	1 221,80	
Överskjutande del	276,10	56,21	20,35	
Samordnade pensioner:				minskas
APL	5 346,53	1 088,73		
KAPL	477,37	97,21		
sammanlagt	5 823,90	1 185,94		
				pensionernas sammanl. belopp enl. föregående samordning 1 185,94
				skillnad =
Förhöjning sammanlagt				35,86 euro

Exempel 2.**Pension enligt KAPL och APL (återstående tid), KTAPL-pension (fribrev) StPL-pension (fribrev) samt olycksfallspension enligt OlyFL**

Pensionstagaren (född 1928) har blivit invalidpensionerad år 1990. Pensionen har år 1993 ändrats till en lika stor ålderspension. Den senaste samordningen har gjorts när invalidpensionen beviljades år 1990 och är utgångspunkten för de registeruppgifter pensionsanstalten behöver för uträkningarna (ind. 1481).

År 2003 är APL-index för förvärvsaktiva 2103 och för personer i pensionsåldern 2002.

Pensionsanstalten inom den privata sektorn räknar ut sin andel av förhöjningen enligt 9 §:

Fas 1:

Först bestämmer man med stöd av 8 § APL det sammanlagda belopp av samordnade grundpensioner som inte har påverkats av folkpensionens basdel. Pensioner och förmåner enligt 8 § 1 mom. APL beaktas till de belopp de uppgick till när pensionerna senast samordnades, uppräknade enligt 2003 års index.

	<u>1990, euro</u>	<u>2003, euro</u>
Samordningsgrund	1 746,66	2 361,12
KAPL-APL-pension	360,71	487,60
KTAPL-pension	241,16	326,00
StPL-pension	16,02	21,66
OlyFL-pension	449,63	607,81

Samordningsgräns
 $60 \% \times 2\,361,12 = 1\,416,67$

Pensioner enligt 8 § 1 mom. APL sammanlagt	1 443,07
Samordningsgräns	1 416,67
Överskjutande del	26,40

KAPL-, APL-, KTAPL- och StPL-grundpensionerna (sammanlagt 835,26) minskas med den överskjutande delen $835,26 - 26,40 = 808,86$

Sammanlagt belopp av samordnade grundpensioner **808,86**

Fas 2:

Det ovan fastställda beloppet av de samordnade grundpensionerna minskas med det sammanlagda belopp grundpensioner som motsvarar resultatet från föregående samordning och som uppräknats enligt 2003 års index, varvid skillnaden är det sammanlagda förhöjningsbelopp som skall fogas till grundpensionerna (år 1990 är den överskjutande delen 62,65 e, varav privata sektorns andel 36,57 e samt FPL-minskning 43,13 e, varav privata sektorns andel 25,18 e).

	<u>1990, euro</u>	<u>2003, euro</u>
KAPL-APL-pension (samordnad)	324,14	438,17
KTAPL-pension (samordnad)	216,71	292,95
StPL-pension (samordnad)	14,39	19,45

Samordnade grundpensioner (KAPL, APL, KTAPL och StPL) sammanlagt **750,57**

Förhöjning sammanlagt 808,86 – 750,57 = **58,29**

Förhöjningen avgränsas enligt 9 § 3 mom. till **50 euro**.

Av den sammanlagda förhöjningen är den del som skall fogas till KAPL-APL-pensionen lika stor som KAPL-APL-pensionens andel av alla pensioner enligt grundskyddet.

$$\frac{438,17}{750,57} \times 50,00 = 29,19$$

Förhöjningen till **APL-pensionen** **29,19 euro**

Kommunernas pensionsförsäkring och Statskontoret räknar ut sin andel av förhöjningen enligt 11 §:

Pensionssumma:

Det sammanlagda beloppet av grundpensioner från den privata sektorn och pensioner från den offentliga sektorn som utbetalas till pensionstagaren 1.1.2003 (enligt index 2002 för år 2003).

KTAPL	292,95	
KAPL-APL	438,17	
StPL	19,45	
OlyFL	607,81	(x
Sammanlagt	1 358,38	

Pensionssumman som skall betalas ut 1.1.2003 omräknas för uträkningen av förhöjningen med indextalet 1712 för år 1995, varvid pensionssumman blir **1161,61 euro**.

Sammanlagd förhöjning:

Eftersom pensionssumman är större än det reglerade gränsbeloppet i 11 §, 712,94 euro, är den sammanlagda förhöjningen
 $(1\,161,61 - 712,94) / 661,48 \times 73,50 \text{ euro} = 49,85 \text{ euro}$

Den sammanlagda förhöjningen ändras att motsvara den indexnivå som fastställts för år 2003 (index 2002) varvid den **sammanlagda förhöjningen** uppgår till **58,30 euro**. Förhöjningen avgränsas enligt 11 § 2 mom. till **50 euro**.

Den sammanlagda förhöjningen minskas med den förhöjning som beviljats av den privata sektorns pensionsanstalt

$$50,00 - 29,19 = 20,81$$

Förhöjningen till KTAPL-pensionen:

$$\frac{292,95}{312,40} \times 20,81 = \mathbf{19,51 \text{ euro}}$$

Förhöjningen till StPL-pensionen:

$$\frac{19,45}{312,40} \times 20,81 = \mathbf{1,30 \text{ euro}}$$

Sammanlagd förhöjning som betalas till pensionstagaren från och med 1.10.2003

$$29,19 \text{ (APL)} + 19,51 \text{ (KTAPL)} + 1,30 \text{ (StPL)} = \mathbf{50 \text{ euro}}$$

I detta exempel har ersättningen enligt OlyFL vid uträkningen av pensionssumman beaktats till det belopp ersättningen uppgick till vid samordningen år 1990. Vid det egentliga justeringsförfarandet uträknas däremot höjningen till den offentliga sektorns pensioner utgående från de belopp som de primära förmånerna uppgår till vid utbetalningen år 2003.

Exempel 3.

Pension enligt APL (fribrev) och KTAPL (återstående tid, tilläggspensionsskydd)

Pensionstagaren (född 1939) har blivit invalidpensionerad år 1994.

Den senaste samordningen har gjorts när invalidpensionen beviljades år 1994, som är utgångspunkten för de registeruppgifter pensionsanstalten behöver för uträkningen (ind. 1688).

År 2003 är APL-index för förvärvsaktiva 2103 och för personer i pensionsåldern 2002.

Pensionsanstalten inom den privata sektorn räknar ut sin andel av förhöjningen enligt 9 §:

Fas 1:

Först bestämmer man med stöd av 8 § APL det sammanlagda belopp av samordnade grundpensioner som inte har påverkats av folkpensionens basdel. Pensioner och förmåner enligt 8 § 1 mom. APL beaktas till de belopp de uppgick till när pensionerna senast samordnades, uppräknade enligt 2003 års index.

	<u>1994, euro</u>	<u>2003, euro</u>
Samordningsgrund	1 573,63	1 960,51
APL-pension	58,42	72,78
KTAPL-pension	944,18	1 176,31

Samordningsgräns
 $60 \% \times 1\,960,51 = 1\,176,31$

Pensioner enligt 8 § 1 mom. APL sammanlagt	1 249,09
Samordningsgräns	1 176,31
Överskjutande del	72,78

APL- och KTAPL-grundpensionerna (sammanlagt 1 249,09) minskas med den överskjutande delen

$$1\,249,09 - 72,78 = 1\,176,31$$

Sammanlagt belopp av samordnade grundpensioner **1 176,31**

Fas 2:

Det ovan fastställda beloppet av de samordnade grundpensionerna minskas med det sammanlagda belopp grundpensioner som motsvarar resultatet från föregående samordning och som uppräknats enligt 2003 års index, varvid skillnaden är det sammanlagda förhöjningsbelopp som skall fogas till grundpensionerna (år 1994 är den överskjutande delen 82,55 e, varav privata sektorns andel 4,81 e samt FPL-minskning 24,12 e, varav privata sektorns andel 1,40 e).

	<u>1994, euro</u>	<u>2003, euro</u>
APL-pension (samordnad)	53,61	66,79

KTAPL-pension (samordnad)	866,44	1 079,46
---------------------------	--------	----------

De samordnade grundpensionernas (APL och KTAPL) sammanlagda belopp **1 146,25**

Förhöjning sammanlagt 1 176,31 – 1 146,25 = **30,06**

Av den sammanlagda förhöjningen är den del som skall fogas till APL-pensionen lika stor som APL-pensionens andel av alla pensioner enligt grundskyddet.

$$\frac{66,79}{1\,146,25} \times 30,06 = 1,75$$

Förhöjningen till **APL**-pensionen **1,75 euro**

Kommunernas pensionsförsäkring räknar ut sin andel av förhöjningen enligt 16 §

Pensionssumman och den sammanlagda förhöjningen:

Det sammanlagda beloppet av grundpensioner från den privata sektorn och pensioner från den offentliga sektorn som betalas till pensionstagaren 1.1.2003 (enligt index 2103 för år 2003).

KTAPL	1 135,58
APL	66,79
Sammanlagt	1 202,37

Pensionssumman som skall betalas ut 1.1.2003 omräknas för uträkningen av förhöjningen med indextalet 1712 för år 1995, varvid pensionssumman uppgår till **978,82 euro**.

Eftersom pensionssumman överstiger gränslöppet enligt 16 § 1 mom., 864,10 euro per månad, är den **sammanlagda förhöjningen 50 euro** i månaden.

Förhöjningen till **KTAPL**-pensionen:

Förhöjningen till KTAPL-pensionen räknas ut genom att minska den sammanlagda förhöjningen med den förhöjning som skall fogas till APL-pensionen.

$$50 - 1,75 = 48,25 \text{ euro}$$

Förhöjningen till **KTAPL**-pensionen **48,25 euro**

Sammanlagd förhöjning som betalas till pensionstagaren 1.10.2003

$$1,75 \text{ (APL)} + 48,25 \text{ (KTAPL)} = 50 \text{ euro}$$

Exempel 4.

Pension enligt APL (fribrev), StPL (fribrev) och KTAPL (återstående tid)

Pensionstagaren (född 1947) har blivit invalidpensionerad år 1993.

Den senaste samordningen har gjorts när invalidpensionen beviljades år 1993, som är utgångspunkten för de registeruppgifter pensionsanstalten behöver för uträkningen (ind. 1688).

År 2003 är APL-index för förvärvsaktiva 2103 och för personer i pensionsåldern 2002.

Pensionsanstalten inom den privata sektorn räknar ut sin andel av förhöjningen enligt 9 §:

Fas 1:

Först bestämmer man med stöd av 8 § APL det sammanlagda belopp av samordnade grundpensioner som inte har påverkats av folkpensionens basdel. Pensioner och förmåner enligt 8 § 1 mom. APL beaktas till de belopp de uppgick till när pensionerna senast samordnades, uppräknade enligt 2003 års index.

	<u>1993, euro</u>	<u>2003, euro</u>
Samordningsgrund	1 214,66	1 513,29
APL-pension	108,90	135,67
KTAPL-pension	610,30	760,34
StPL-pension	10,27	12,79

Samordningsgräns
 $60 \% \times 1\,513,29 = 907,97$

Pensioner enligt 8 § 1 mom. APL sammanlagt	908,80
Samordningsgräns	907,97
Överskjutande del	0,83

APL-, KTAPL- och StPL-grundpensionerna (sammanlagt 908,80) minskas med den överskjutande delen

$908,80 - 0,83 = 907,97$

Sammanlagt belopp av samordnade grundpensioner **907,97**

Fas 2:

Det ovan fastställda beloppet av de samordnade grundpensionerna minskas med det sammanlagda belopp grundpensioner som motsvarar resultatet från föregående samordning och som uppräknats enligt 2003 års index, varvid skillnaden är det sammanlagda förhöjningsbelopp som skall fogas till grundpensionerna (år 1993 är den överskjutande delen 3,25 e, varav privata sektorns andel 0,48 e, FPL-minskning 2,58 e, varav privata sektorns andel 0,38 e).

	<u>1993, euro</u>	<u>2003, euro</u>
APL-pension (samordnad)	108,42	135,08
KTAPL-pension (samordnad)	607,58	756,95
StPL-pension (samordnad)	10,22	12,73

Sammanlagt belopp av samordnade grundpensioner (APL, KTAPL och StPL) **904,76**

Förhöjning sammanlagt $907,97 - 904,76 = 3,21$

Förhöjningen höjs enligt 9 § 3 mom. till **5 euro**.

Av den sammanlagda förhöjningen är den del som skall fogas till APL-pensionen lika stor som APL-pensionens andel av alla pensioner enligt grundskyddet.

$$\frac{135,08}{904,76} \times 5,00 = 0,75 \text{ euro}$$

Förhöjningen till **APL-pensionen** **0,75 euro**

Kommunernas pensionsförsäkring och Statskontoret räknar ut sin andel av förhöjningen enligt 11 §

Pensionssumma:

Det sammanlagda beloppet av grundpensioner från den privata sektorn och pensioner från den offentliga sektorn som betalas till pensionstagaren 1.1.2003 (enligt index 2103 för år 2003).

KTAPL	756,95
APL	135,08
StPL	12,73
Sammanlagt	904,76

Pensionssumman som skall betalas ut 1.1.2003 omräknas för uträkningen av förhöjningen med indextalet 1712 för år 1995, varvid pensionssumman blir **736,54 euro**.

Sammanlagd förhöjning:

Eftersom pensionssumman överstiger gränsbeloppet i 11 §, 712,94 euro, uppgår den sammanlagda förhöjningen till $(736,54 - 712,94) / 661,48 \times 73,50 \text{ euro} = 2,62 \text{ euro}$

Den sammanlagda förhöjningen ändras att motsvara den indexnivå som fastställts för år 2003 (index 2103) varvid den **sammanlagda förhöjningen** uppgår till **3,22 euro**. Eftersom den sammanlagda förhöjningen understiger 5 euro, höjs den till **5 euro**.

Den sammanlagda förhöjningen minskas med den förhöjning som den privata sektorns pensionsanstalt har beviljat

$$5,00 - 0,75 = 4,25 \text{ euro}$$

Förhöjningen till StPL-pensionen:

$$\frac{12,73}{769,68} \times 4,25 = 0,07 \text{ euro}$$

Förhöjningen till KTAPL-pensionen:

$$5,00 - 0,75 - 0,07 = 4,18 \text{ euro}$$

Sammanlagd förhöjning som betalas till pensionstagaren 1.10.2003

$$0,75 \text{ (APL)} + 0,07 \text{ (StPL)} + 4,18 \text{ (KTAPL)} = 5 \text{ euro}$$

BESLUTSMODELL FÖR DEN PRIVATA SEKTORNS ARBETSPENSIONSSYSTEM

BESLUT (1)

dd.mm.åååå

Namn
Adress

Ansökan anhängig dd.mm.åååå

(endast om egen ansökan)

Postningsdag dd.mm.åååå

FÖRHÖJNING AV ER XXX PENSION

Er XXXpension höjs från och med 1.10.2003. Förhöjningen baserar sig på lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002) som gavs 3.5.2002.

Förhöjningens belopp Förhöjningens belopp uppgår till nn,nn euro per månad.

Er sammanlagda pension uppgår till n.nnn,nn euro per månad från och med 1.10.2003.

Utbetalning Förhöjningen ingår i den arbetspension som månatligen utbetalas till Er. Betalningsställe är xxxxxx.

Tilläggsinformation Detta beslut gäller endast arbetspension inom den privata sektorn.

Detta beslut kan överklagas endast till den del som gäller förhöjningen.

Om Er arbetspension samordnas på nytt senare, upphör Er rätt till förhöjning enligt detta beslut.

FÖRSÄKRINGSBOLAG

BESLUTSMODELL FÖR DEN OFFENTLIGA SEKTORNS ARBETSPENSIONSSYSTEM

Pensionstagare med basdel Vilma Ala-Pertinkatu 34 00100 VILMAJOKI	BESLUT	30.08.2003
	Personbeteckning	120346 -1983
	Ansökan anlänt	03.07.2003
		2010019287

1.1.1.1 Ansökan anlänt endast i fråga om egen ansökan

FÖRHÖJNING AV ER PENSION FRÅN OCH MED 1.10.2003

Er pension höjs från och med 1.10.2003 enligt riksdagens beslut. Denna förhöjning ersätter den minskning av Er pension som folkpensionens basdel tidigare har förorsakat.

Förhöjningens belopp 33,46 e/mån

Utbetalning Förhöjningen fogas till Er månatliga pension, som med förhöjningen uppgår till 1033,46 e/mån från och med 1.10.2003.

Bestämmelser Lag om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002).

PENSIONSANSTALT

Förfrågningar Kundbetjäning telefon 010

Sökande av ändring Anvisningar för sökande av ändring finns på baksidan av detta beslut.

Bakgrunden till samordningsregeln för folkpensionens basdel

Arbetspensionernas maximibelopp eller samordningsgränsen är 60 procent av den högsta pensionsgrundande lönen, den s.k. samordningsgrunden (8 § 2 mom. APL). Eftersom alla pensionstagare hade rätt till folkpension före 1.1.1996, beaktades i överensstämmelse med de bestämmelser som då gällde högst basdelen (grunddelen fram till år 1983) av folkpensionen som pensionsminskande från det att APL trädde i kraft.

Denna bestämmelse om samordning av basdelen har ändrats flera gånger sedan 1962. Inom den privata sektorns arbetspensionssystem var samordningen av basdelen enligt 8 § 2 mom. APL från 1.7.1975 till utgången av 1995 sådan att samordningsgränsen på 60 procent började sjunka när den högsta pensionslönen översteg 1 188,25 euro i månaden (7 065,01 mark enligt APL-index 1712 för år 1995). Minskningen motsvarade full basdel om den pensionsgrundande lönen översteg 2 413,22 euro (14 348,33 mark). För pensionsgrundande löner som understeg detta belopp minskade basdelsavdraget rätlinjigt och basdelsavdraget gjordes inte längre när pensionslönen var 1 188,25 euro eller mindre.

Bestämmelserna om samordning av den offentliga sektorns grundpensioner har motsvarat de ovan nämnda APL-bestämmelserna. Samordningsgränsen för den offentliga sektorns pensioner med tilläggsskydd som har börjat före 1996 har varit 66 procent av den pensionsgrundanden lönen. Basdelens inverkan på denna samordningsgräns har enligt lagen om statens pensioner (280/1966; StPL), sådan den lydde efter 30.4.1985 och före 1.1.1996, i övrigt överensstämt med den ovan nämnda bestämmelsen i det privata pensionssystemet.

Enligt bestämmelserna i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964; KTAPL), sådana de lydde efter 31.12.1976 och före 1.1.1996, samt bestämmelserna i StPL, sådana de lydde efter 31.12.1976 och före 1.5.1985, fogades full basdel till arbetspensionen, om pensionslönen översteg 1 420,61 euro i månaden (8 446,57 mk enligt 1995 års index). Om den på detta sätt uträknade sammanlagda pensionen översteg samordningsgränsen på 66 procent, drogs den överskjutande delen av från arbetspensionen. När pensionslönen var mindre än det ovan nämnda gränsbeloppet, minskade också det belopp av folkpensionens basdel som skulle beaktas. Om pensionslönen var mindre än 1 309,25 euro (7 784,45 mark), inverkade basdelen inte längre på arbetspensionens belopp.

Inom den offentliga sektorns pensionssystem avvek samordningen av arbetspensionen och basdelen från den ovan beskrivna samordningen under perioden 1.7.1975–31.12.1976, men liksom den ovan beskrivna samordningen verkade också den dåvarande folkpensionens grunddel minskanden på arbetspensionens belopp.

Folkpensionslagen ändrades från och med ingången av 1996 så, att basdelen inte längre beviljades, och från och med ingången av år 1997 så att folkpensionens basdel och tilläggsdel slogs ihop till en i sin helhet arbetspensionsavhängig folkpension. De basdelar som hade börjat betalas ut före 1996 sänktes gradvis, dock med högst 20 procent i året. Från och med ingången av 2001 upphörde utbetalningen av folkpensionens basdel.

I anslutning till detta ändrades 8 § 2 mom. APL från och med ingången av 1996, så att basdelen inte längre sänkte samordningsgränsen för arbetspension (1495/1995). Denna ändring av APL gällde dock endast pensioner som började den 1 januari 1996 eller senare, samt pensioner som samordnades på nytt, därför att någon annan förvärvspension ändrades efter det att lagändringen hade trätt i kraft. Motsvarande ändring gjordes också i det offentliga pensionssystemets pensionslagar.

Till följd av lagändringarna fortsatte folkpensionens basdel att verka minskande på sådana arbetspensioner som hade börjat före den 1 januari 1996 och som nådde upp till den målsatta nivån 60 procent inom den privata sektorn och 66 procent inom den offentliga sektorn i de fall där pensionslönen översteg de ovan nämnda gränsbeloppen. Dessutom gäller basdelens minskande verkan också arbetspensioner som har samordnats med en s.k. primär pension. Primära pensioner är fortlöpande ersättningar (s.k. SOLITA-förmåner) som beviljas enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst (404/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) och lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) samt kommunernas och statens s.k. gamla pensioner.

På grund av att folkpensionslagen ändrades år 1996 började basdelen sänkas för de sammanlagt omkring 420 000 pensionstagare som år 1995 fick endast folkpensionens basdel. Reformen genomfördes så att den löpande sammanlagda pensionen inte minskade när man beaktade de indexjusteringar av arbetspensionerna och folkpensionerna samt skatteändringar som samtidigt genomfördes. Antalet pensionstagare för vilka basdelen hade inverkat minskande på arbetspensionen enligt de bestämmelser om folkpensionens basdel som gällde innan lagändringen trädde i kraft, var vid utgången av 2001 enligt uppskattning 115 000.

Den minskning av arbetspensionen som basdelen gav upphov till varierar från en mark uppåt. Ju större arbetspension pensionstagaren har, desto större är minskningen. Minskningen är dock högst lika stor som ifrågavarande löpande basdel (t.ex. 437 mark i månaden för pensioner som har börjat 1995). Av dessa ca 115 000 pensionstagare har drygt en tredjedel fått sin arbetspension minskad med ett belopp som motsvarar den fulla basdelen.